

Zajímavá výstava o arcibiskupu Harrachovi

Krkonošské muzeum v Jilemnici sídlí od roku 1953 v někdejší harrachovském zámku, novorenesanční budově vystavěné v letech 1892–1895, kdy panství patřilo významnému představiteli českého národního hnutí Janu Harrachovi. Jeho památce je také věnována velká část zdejší expozice. Zámec může nahlédnout do hraběcího soukromí – zpřístupněny jsou interiéry jím obývaných pokojů. Ostatně tento šlechtic se těšil, jako jeden z nemnoha aristokratů, oblibě i v minulém režimu: více než jako představitel patriotické politiky byl tehdy ctěn za to, že zavedl do Krkonoš lyže. A současným lyžařům a turistům pobývajícím v našich nejvyšších horách vděčí muzeum za dostatek návštěvníků, kteří zde s oblibou tráví zejména ty chvíle, kdy nepohoda nepřeje venkovním sportovním aktivitám. Samozřejmě největším lákadlem stále zůstává Metelkův pohyblivý betlém. V poslední době muzeum představuje životní osudy dalších osobností rodu pánů z Harrachu. Na přelomu let 2015/2016 se v centru pozornosti ocitl Arnošt Vojtěch Harrach, proslulý ze sporu o univerzitu po Bílé hoře, první kancléř pražské *alma mater* po unii v roce 1654.

Poměrně rozsáhlá výstava ilustruje Harrachovo působení na svatovojtěšském stolci v nelehké době, kdy počáteční léta rekatolizace byla provázena nejen vzdorem nekatolíků, ale i bouřlivými spory v samotném katolickém táboře. Arnošt Vojtěch byl jedním z jejich protagonistů. Autoři výstavy vesměs rezignovali na vlastní výklad a na textových panelech využili obsáhlých citátů z knih Alessandra Catalana, Františka Krásla a Jaroslava Vystrčila.¹ Zatímco první dva jmenovaní jsou tvůrci známých monografií věnovaných metropolitovi z rodu Harrachů, Vystrčilova kniha o věrně katolickém synovi Kryštofa Harranta z Polžic a Bezdruzic stojí trochu stranou pozornosti historické obce. Jaroslav Vystrčil byl katolický kněz, místem jeho posledního dlouhého působení se stal Český Brod, kde byl nejprve administrátorem, později i děkanem. Zemřel v roce 2000 a jeho dílo bylo vydáno z pozůstalosti. Ačkoliv se jedná o amatérského historika, kniha rozhodně není špatná.

Z Vystrčilova pera je přejet také text na panelu seznamujícím se sporem o univerzitu. Přehled dění je výstižný, jen bych se bránila formulaci, že Harrach bojoval za „*svobodu Karlovy univerzity*“. Termínu „svoboda“ je tu použito neadekvátně – Harrach se snažil jen dosáhnout obnovení kancléřských pravomocí v plném rozsahu a při obhajobě různorodosti akademického studia prosazoval mj. na vysoké učení zástupce těch řádů, které ho podporovaly a stejně jako on brojily proti jezuitskému monopolu na vyšší vzdělávání mládeže. Konečně Karlova univerzita se jmenuje, jak by mělo být známo (ale není dokonce ani mezi odborníky), naše škola až od roku 1920.

¹ František KRÁSL, *Arnošt Vojtěch Harrach, kardinál sv. církve římské a kníže arcibiskup pražský: historicko-kritické vypsání náboženských poměrů v Čechách od roku 1623–1667*, Praha 1886; Alessandro CATALANO, *Zápas o svědomí: kardinál Arnošt Vojtěch z Harrachu (1598–1667) a protireformace v Čechách*, Praha 2008; Jaroslav VYSTRČIL, *Syn rebelův. Kulturní obraz ze 17. století*, Olomouc 2005. Vystrčilova kniha pojednává o Václavu Rudolfovi Harantovi z Polžic a Bezdruzic, nejmladším synovi Kryštofa Haranta, odchovanci jezuitských škol a augustinánském knězi.

Arnošt Vojtěch je v Jilemnici představen od mládí po sklonek života, stručně jsou zachyceny osudy jeho rodiny, připomenut je jeho duchovní spojenec Valerián Magni i Matouš Ferdinand Sobek z Bílenberka, první královéhradecký biskup a Harrachův nástupce v metropolitním úřadě. Návštěvníkovi se dostane informací o habsburských vládcích, kteří panovali v době Harrachova působení, a náležitá pozornost je věnována i Albrechtovi z Valdštejna, jehož druhou manželkou byla Isabella z Harrachu, sestra Arnošta Vojtěcha. V expozici jsou reprodukce obrazů, jejichž zápůjčky by byly nad (ekonomické) síly regionálního muzea, i důležitých písemností. Bohužel písemné doklady jsou prezentovány jen jako nepříliš zdařilé fotokopie. Domnívám se, že v dnešní době lze za pomoci xeroxu či skeneru vytvořit mnohem kvalitnější napodobeniny.

Zajímavější jsou instalované originály – hlavně ze sbírek Arcibiskupství pražského a Královéhradeckého biskupství nebo z některých východočeských kostelů. Jedná se o bohoslužebné náčiní (svícny, kropenky, kadidelnice apod.) i obrazy a sochy, obstojně restaurované. Mezi nimi jistě vyniká Harrachův portrét z katedrály sv. Víta či rozměrnější plátno od M. Mayera *Adorace Palladia českými patrony*. Samotný staroboleslavský posvátný obraz – tak řečené *Palladium země české*, je připomenut jako faksimile. Výtvarné památky a umělecké předměty pocházejí podle datace vzniku zhruba z doby Harrachova života.

I když by si tak významná postava českých dějin, jakou Arnošt Vojtěch bezesporu byl, zasloužila rozsáhlejší výstavu, je třeba Krkonošskému muzeu poděkovat i za tuto záslužnou prezentaci.

Ivana Čornejová

Jubilejní rok 2015 v Kostnici a Gottliebenu

V roce 2015 se nevzpomínalo na M. Jana Husa jen v českých zemích. Také město Kostnice, kde skončil život českého teologa a reformátora, uspořádalo při této příležitosti řadu akcí. Na roky 2014–2018 připravila Kostnice pětiletý projekt oslav 600. výročí konání obecného koncilu, který byl pro město velkou dějinnou událostí. Každý rok je věnován jedné osobnosti nebo tématu.

Druhý rok tohoto pětiletí byl spojen logicky s osobou Jana Husa a nazván Rok spravedlnosti (Jahr der Gerechtigkeit). Hlavní program se soustředil na počátek července. Zahájila jej Vzpomínková hodina za M. J. Husa, shromáždění pořádané městem Kostnice v pátek 3. 7. večer v budově Koncilu (Konstanzer Konzilgebäude). Při této příležitosti vystoupili reprezentanti města, parlamentů i církví. Promluvil Jan Hamáček (předseda Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR) a Miluše Horská (místopředsdkyně Senátu Parlamentu ČR), Andreas Jung (poslanec německého Spolkového sněmu), Uli Burchardt (primátor města Kostnice), rektor Univerzity Karlovy Tomáš Zima, rektor univerzity v Kostnici Ulrich Rüdiger, děkanka Filozofické fakulty Univerzity Karlovy Mirjam Friedová, kardinál Miroslav Vlk, patriarcha Československé církve husitské Tomáš Butta a synodní senior Českobratrské církve československé Joel Ruml. Projevy doprovázela hudební vystoupení sboru Schola Konstanz a etuda vokálního umělce Sebastiana Fuchse. Shromáždění bylo zakončeno pohoštěním na terase Konzilhausu, které dalo účastníkům příležitost k hovoru a usnadnilo seznámení mezi delegacemi z Čech a Německa.